A tavaszi árpa termesztése és igényei és felhasználása

A tavaszi árpa termesztése, út a sikerhez

Az árpa az egyik legrégebbi kultúrnövényünk, amelynek eredete az ókori Mezopotámiába nyúlik vissza. Az árpát már több mint 10 000 éve termesztik, és az egyik legfontosabb gabonafajta az emberiség számára. Az árpát sokféleképpen felhasználják, leginkább élelmiszerként és állateledelként, de alkoholos italok, pékáruk és édességek gyártására is.

Az árpa jelentősége az emberi táplálkozásban

Az árpa számos fontos tápanyagot tartalmaz, mint például rostokat, fehérjéket, vitaminokat és ásványi anyagokat, például magnéziumot, foszfort és káliumot. Felhasználása: széleskörű, élelmiszerekben és italokban is felhasználható.
Az árpát általában malátává alakítják, amelyet sörfőzésre használnak. Lisztjét, pékárukban, tésztákban és süteményekben használják fel. Az árpapehely egy népszerű reggeli élelmiszer, mivel magas rost tartalmának köszönhetően lassan emészthető és hosszan tartó energiaforrás.

A tavaszi árpa termesztése

A tavaszi árpa a legelterjedtebb árpafajta, amelyet az éghajlati viszonyoktól és az adott területtől függően többféle módon lehet termeszteni. A tavaszi árpa kétféle hasznosítási módjának megfelelő agrotechnikai eljárása kisebb mértékben eltér egymástól, figyelembe véve a környezeti igényeket és a termesztési technológiákat. Sörárpát termesztése folyik azokon a területeken ahol az éghajlati és talajviszonyok erre alkalmasak.

Talaj és környezeti igények

A tavaszi árpa gyengén fejlett gyökérzete miatt csak a tápanyagokban gazdag, jó vízgazdálkodású talajokon termeszthető gazdaságosan. A legalkalmasabb talajok a mezőségi, barna erdő-, könnyű öntés- és könnyű agyagtalajok. A hüvelyesek és pillangósok, valamint a kalászosok nem jó előveteményei a tavaszi árpának, főleg a sörárpának.

A sörárpa érzékeny az időjárásra, míg a takarmányárpa szélesebb körben termeszthető hazánkban. A sörárpa csak mérsékelten meleg, csapadékos területeken terem eredményesen, míg a kedvezőtlen éghajlati tényezők nemcsak a mennyiségre, hanem a minőségre is negatívan hatnak.

A tavaszi árpa vetése

Az árpa tavaszi termesztése során fontos szerepet kap a megfelelő talaj előkészítés és vetés. Az előkészítés időpontja és módja függ az elővetemény től és a talajtól.

A tarlóhántást és az őszi szántást szeptemberben, az előző évi betakarítás után ajánlott elvégezni. Tavasszal a simítózás, fogas vagy kombinátor segítségével készítjük elő a vetőágyat.

A sikeres tavaszi árpa termesztés kulcsa a jó minőségű árpa vetőmag és a korai vetés. A vetőmagot célszerű előzetesen csávázni.

Az árpát már február végén vagy március elején érdemes elvetni. A korai vetés előnyös, mert az árpa hamarabb kel és jobban bokrosodik, így kevésbé érzékeny a szárazságra. Ha azonban későbbi időpontban vetjük, akkor az árpa alacsonyabb marad, nem bokrosodik olyan jól, és az érése is elhúzódhat.

A vetést általában gabona sortávolságra végzik, a vetés mélysége pedig a talaj kötöttségétől függően 3-5 cm. A megfelelő csíraszám elérése érdekében 4-5 millió csíra/ha vetőmag szükséges, amely kb. 160-200 kg/ha vetőmagot jelent.

Miért fontos az elővetemény?

A tavaszi árpa elővetemény javítja a talaj állapotát, csökkenti a betegségek és kártevők kialakulásának kockázatát, növeli a terméshozamot és a termény minőségét. Elővetményei lehetnek a cukor- és takarmányrépa, burgonya, silókukorica, de megfelelő elővetemény még a repce, len és a korai vagy középkorai érésű szemeskukorica is.

A tavaszi árpa tápanyagigénye

A tavaszi árpa műtrágyázási igényei eltérőek lehetnek, attól függően, hogy milyen tápanyagokat tartalmaz a talaj. Az optimális mennyiségű és tápanyag arányú, a termesztési célnak megfelelő műtrágyázás kulcsfontosságú a megfelelő termés érdekében.

Az optimális N-arány különösen fontos a sörárpa termesztésnél, mivel a túlzott nitrogén mennyiség káros következményekkel járhat, ezért is fontos a megfelelő arányú NPK műtrágya.

Érdemes megjegyezni, hogy a sörárpa esetében az elővetemény által kijuttatott nitrogén is megfelelő szerves trágyázási mód lehet.

A foszfor és kálium műtrágyázás jelentősége is nagy, különösen a kálium hatása lehet befolyásoló tényező a sörárpa minőségére.

Növényápolás és gyomirtás

A tavaszi árpa számos betegségnek van kitéve, amelyek a terméshozamot és a termény minőségét is negatívan befolyásolhatják. Leggyakoribb betegségei a sárgarozsda és levélfoltosság valamint előfordul a lisztharmat és a árpaporüszög.

Ami a kártevőit illeti a drótféreg és a gabonaszipolyok a vetésfehérítő árpabogár tekinthető a legveszélyesebbnek. A védekezés megelőzésre és az időben történő felismerésre épül. A növények rendszeres ellenőrzése, a megfelelő talaj- és növényvédelem, valamint a megfelelő termesztési technológiák alkalmazása mind segíthetnek csökkenteni a kártevők pusztításait.

A gyomok elleni védekezést a növények fejlődésének korai szakaszában kell elkezdeni, és a szezon során ismételten elvégezni. A Leggyakoribb gyomok: apró szulák, repcsényretek, vadzab, kamillafajok, pipitérfajok, mezei acat és a vadrepce.

Betakarítása

A sörárpa és takarmány árpa aratása különbözik az aratási idő eltérése miatt. A takarmány árpa viaszérésben is szüretelhető, de a sörárpánál a teljes érettséget kell megvárni, mivel csak akkor kapunk jó minőségű, fehérjeszegény, keményítőben gazdag termést. A tavaszi árpa szárítása és tárolása hasonló a többi gabonához, és a szalmája értékes takarmány szalma.

PRIMAG
1991